

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' חיי שרה כ"ג מרחשון תש"פ

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 621

פנינים יקרים

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה (כג, א) פרש"י בת ק' כבת כ' לחמא ובת כ' כבת ז' ליופי, ע"כ. ויש להבין האם סמל ליופי היא כבת שבע? ונראה שיופי אין ענינו יופי חיצוני אלא יופי פנימי אבל אם בגיל שבע יש בה עדינות בהיותה נסיכה ושרה לה' אז יש לגיל שבע ערך כפול ומיוחד. וכן שרה בכל שנותיה נעשית שרה לכל העולם כולו (ברכות יג) (וללוי אמר)

לספור לשרה ולבכתה (כג, ב) במסורה אות כ בלבכתה זעירא. אפשר לפרש דהנה כתב רש"י בת ק' כבת כ' בלא חמא. נמצא שהאות כ' מסמל את צדקותה של שרה שהיתה בלא חמא, ולזה באה הכ' הזעירא לומר שהצדקות והזהירות מחמא צריכים להיות מלווים בזעירא-בעונה...

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל (כד, א) כאשר סיים האדם למלאות את תפקידו בזה העולם מוטב לו שיסתלק מהעולם שכן אם ישאר בעולם יכול הוא חלילה לפגום ולקלקל, אמנם אם יש לאדם בנים ותלמידים וכו' שיכול להדריכם בדרך התורה והיראה, לו נאה ולו יאה להשאר בחיים כדי שיוכל להדריכם בדרך הישרה, ע"כ דברי החתם סופר. ואפשר להוסיף ולבאר בזה את הפסוק ואברהם זקן בא בימים וה' לכאורה אברהם זקן ובא עם כל הימים ותיקן הכל וממילא היה צריך להסתלק מהעולם, אך כיון שה' ברך את אברהם בכל ופרש"י בכל גמטרי' בן שוב יש מקום להשאר עוד בזה העולם לחנכו ולהדריכו. (הבן יקיר לי)

ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו וכו' (כד, ב) איתא במדרש המשל בכל אשר לו שהיה שולט ביצרו ע"כ. אפשר להוסיף כיון שאליעזר עבד אברהם היה שולט ביצרו מסוגל הוא להיות שליח לקדושי יצחק שלא תפגם קדושתו.

עבד אברהם אנכי (כד, לד) דרכו של אברהם אבינו היה בכל המקומות שבהם הלך עמד והכריז "אנכי ה' אלקיך" שהיה מודיע ומפרסם שיש בורא ומנהיג לעולם, ואליעזר עבדו הנאמן שהיה דולה ומשקה מתורת רבו היה נוהג בדרך זו והיה מספר על עבודת אדוניו המרומז באמירה עבד אברהם אנכי, עבדות אברהם לגלות את האנכי - אנכי ה' אלקיך. (רבי שלמה מקרלין)

ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע וכו' (כה, ח) לפי שנתברך אברהם בכל דבר והיה שלם בכל מיני העושר והכבוד הגיד עתה שיצא מן העולם הזה זקן ושבע מכל טוב כי לא היה מתאוה למותרות. (רבנו בחיי)

זקן ושבע (כה, ח) הכוונה בזה למרות שנסתלק אברהם חמש שנים קודם זמנו (עפרש"י כה, ל) אעפ"כ הקפיץ עליו הקב"ה זקנה ושיבה כאילו חי את כל ק"פ שנותיו.

ומשמע ודומה ומשא וכו' (כה, יד) משמע צריך האדם להיות שומע חרפתו ודומה ולשתוק ומשא וגם לסבול כל דבר. (רבי בונם מפשיסחא זיע"א)

על כל פני כל אחיו נפל (כה, יח) וסמך ליה ואלה תולדות יצחק לומר כשיפול ישמעאל באחרית הימים אז יצמח בן דוד שהוא מתולדות יצחק, ע"כ דברי בעל הטורים. ונראה להוסיף בדרך דרוש באכה אשורה מלשון שיר לזמר, מתי באכה אשורה כאשר על פני כל אחיו נפל בזמן שתהיה מפלתו של ישמעאל שיבא בב"א.

(וללוי אמר)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת אור ר' אשר זיע"א אלצא' שביע' של פסח תשל"ב ה'כ"א ל'דפוס ע"א.א.

האמת היא שמאד קשה ללכת בדרכים הללו, מאד קשה לרדת לשם. אך גם בלאו הכי כל אדם צריך לחיות בפחד שלא יפול, היות שהוא מציאות הרע. כפי שרואים אצל דוד המלך שכאשר היה במדריגות הגבוהות סבר ששם היא השלימות, והרבש"ע הראה לו שאל לו לאדם להאמין בעצמו עד זיבולא בתריתא. וממילא כאשר אדם יוצא לרחוב ורואה את האש שבוירת שם, עליו לדעת שיש לו חלק באש הזו. כי כאשר הוא יוצא לרחוב בזמן שהוא סבור הוא מונח בשברון שלו ולא מענין אותו הרחוב. אז הוא במצב של 'שלווה', והוא מביט על הרחוב בכעס, כי השלוה מביאה אותו לכעס. אולם כאשר האדם מונח בבחינה שלו, של חטאים, כמו שדוד המלך אמר "וחטאתי נגדי תמיד", כשהוא תופס את ה"תולעת" של עצמו, את ה"חרפת אדם" וה"בזוי עם" שלו, הוא לא רואה את הרע של הרחוב, הוא רואה ברחוב רק את החורבן שלו. הוא רואה כמה עמוק הוא הכניס את השכינה הקדושה בגלות. כי הרחוב הוא רק ראי שלנו ותו לא. הרחוב לא אשם, אנו אשמים במצבו של הרחוב.

וזוהי התכלית שבעבודה הרבש"ע ברא אותנו. כי בזמן שהרבש"ע ברא את העולם הוא הרי ראה האיד העולם יראה. ומטעם זה הוא לא רצה שמשא רבינו יכנס לארץ ישראל, כי באם משה היה נכנס לארץ ישראל לא יכל להיות ליהודים כל קיום. היות שמשא רבינו היה בבחינת שלימות הוי", כמו שנאמר "לא כן עבדי משה בכל ביתי

נאמן הוא", ואם הוא היה המנהיג כולם היו צריכים להיות בבחינה שלו, והיות שהעולם לא יכול להיות בבחינה שלו ללא עבודה לכן לא היתה לו את הזכיה להכנס לארץ ישראל. אך למרות זאת הוא נמצא איתנו בכל דור והוא מנהיג אותנו. כי המחשבות האלו שיש לנו - הגם שאנו מהפכים אותם לרעה - הם מגיעים מהצדיק אמת. כי כמו שהיו לו מחשבות והם התהפכו ע"י ביטול, כך הוא רוצה שגם אנו נלך בדרך שלו. הצדיק אמת מעלה אותנו על הדרך שלו, ומאתנו הוא רוצה שאנו מצידנו ניתן עבודה. 'עבודה' זה קשה ומר, כי האדם צריך להפשיט את עצמו לגמרי, הוא צריך להכיר שהוא הרע של העולם. הוא צריך לחיות כל הזמן את בחינת הרע שלו, ועליו לדעת שבכל רגע הוא עלול לעשות כל רע. כפי שניתן ללמוד מדוד המלך, שכאשר הגיע לדרגה של שלימות, והיה סבור שהוא כבר לא עלול לעשות כל רע, ואמר "בחנני ונסני". אז הרבש"ע הראה לו - אתה הוא יסוד הרע, ומה שאתה לא עושה רע זה מפני שאני מונע אותך. אני הוא הסיבה שלך. כאשר אני שולח את הנסיון מיד אני שולח את הסיבה כדי שלא תעשה את הדבר. בלעדי אינך יכול לזוז. ובלעדי אינך יכול לחיות. זהו הרצון של הצדיק אמת - שניגאל בשלימות. הוא דורש מאיתנו לעבוד להגיע לבחינה זו, שמשא רבינו יוכל להכנס לארץ ישראל. היינו שבחינת משה רבינו תוכל להיות בארץ ישראל, ויוכל להבנות הבית השלישי. כי ללא בחינת משה רבינו לא יוכל

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

להבנות הבית השלישי. ולכן אנו בגלות כל כך הרבה אלפי שנים.

איך נוכל להגיע לכך שיהיה שלימות בחינת משה רבינו בכל שורש ושורש של הנשמות שבישראל? התשובה היא: בשביל זה צריך להיות אצלנו אחדות, כי לא יתכן שיהיה שלימות ללא הרחוב. כך אנו רואים אצל משה רבינו, בזמן שעלה לשמים ובני ישראל עשו את העגל אמר לו הרבש"ע "לך רד כי שחת עמך" – עליך להשתתף עמם. כי בכדי שלא אעשה בהם כליה ח"ו אתה מוכרח להיות בבחינה שלהם, שגם אלו שהם בבחינה ירודה כזו יהיה להם אחיזה באמצעותך. הרבש"ע לא יכול לתת להם אחיזה, ללא משה רבינו כי זה מוכרח להיות ע"י עבודה, בגוף שהרבש"ע ברא, ובאם לא יש קטרוגים של המלאכים שאמרו "מה אנוש כי תזכרנו". אמנם כאשר משה יעמוד כנגדם בבחינה של "ונחנו מה", הוא יקבל את הבליסטראות של הקטרוגים, ושוב יחזרו להיות שלימות בבחינת עבודה, דהיינו בבחינת גוף.

אך צריך לדעת באיזה אופן יהיה לנו אחדות עמם. הרי יש חשכות גדולה ברחוב, אי אפשר להשאיר את העינים פתוחות כי לא יתכן שלא ניפול, ושלא נקבל מחשבות לא טובות. ואם נשארים ח"ו עם המחשבה אפשר להגיע לדברים הגרועים ביותר ח"ו. ואם כן איך אפשר שאנו נגיע לשלימות הזו?

התשובה היא: לכן עלינו לדעת שכאשר אנו יוצאים לרחוב הרבש"ע מראה לנו את הראי שלנו. אך אנו לא רואים ברחוב את עצמנו

רואים רק את הרחוב, מכיון שכל אחד שקוע בעצמו, כל אחד יודע בעצמו, כשהוא יוצא לרחוב בשעה שהוא שקוע בשברון שלו, הוא לא מביט אפילו על הרחוב, וכאשר השברון עוזב אותו ויש לו שלווה הוא מביט על הרחוב בצורה מאד שלילית. למרות שאנו כולנו נופלים ביחד עם הרחוב, הוא לא רואה את הנפילה שלו, הוא רק רואה את הנפילה של הרחוב. וכל זמן שהוא רואה את הנפילה של הרחוב אין אחדות בינו ובין הרחוב, ואנו לא יכולים להגאל, והבית השלישי לא יכול להבנות.

ולצערנו אפילו תלמידי חכמים משתמטים מן העבודה הזו ואומרים: "זו לא עבודה בשבילנו, זו עבודה למשה רבינו". היום שמעתי מת"ח גדול שאמר לי כן: "זה לא בשבילנו העבודה הזו, זו עבודה בשביל צדיקים. מה אתה רוצה מאיתנו". אמרתי לו "ולמה אתה מקלקל? הרי אתה גם מקלקל". "נו, הרי אנו בשר ודם" השיב לי. אמרתי לו "הרי אתה יכול להכיר שאתה בשר ודם, ולבקש רחמים שתהיה עם הסיבות". אך הוא לא מבין את זה. "אנו לא במדרגת דוד המלך" הוא אומר לי, "אנו לא משה רבינו". וגמרנו. הוא כבר בסדר. ולדאבוננו לכל אחד יש מחשבות כאלו, ואכפת לו למה אומרים ששורש הרע הוא בו, את זה הוא לא רוצה בכלל לדעת. מזה נהיה פירוד. זה האסון שלנו.

המשך פנינים יקרים

ויעתר יצחק לה' וכו' ויעתר לו ה' (כה, כא) פרש"י נתפצר ונתפיים ונתפתה לו, וצ"ב מדוע היה צריך יצחק אבינו לבקש כל כך הרבה עד שהקב"ה נתפצר נתפיים ונתפתה, התירוץ שבעצם לא היה כדאי שכעת יוולד יעקב כי ידעו בשמים שבכך יתקצרו חמש שנים משנותיו של אברהם שלא יראה את עשו יוצא לתרבות רעה אולם כאשר הפצירו יצחק ורבקה הרבה נתפצר ונתפתה לו כתינוק המפציר לתת לו ממתק עד שנותנים לו גם כאשר יודעים שאינו לטובה.

ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי וכו' (כה, כב) כתב רש"י לשון ריצה כשהיתה עוברת על פתחי תורה שם ועבר יעקב רץ ומפרכס לצאת, וכשהיתה עוברת על פתחי עכו"ם עשו מפרכס לצאת, וזהו ותאמר רבקה אם יעקב מפרכס לצאת לבתי מדרשות פשוט הוא שליעקב מגיע הבכורה אם כן למה זה אנכי - כלומר למה נזקקים לרמאות של אנכי עשו בכורך לשם כך ותלך לדרוש ה' שיצליח לצאת ראשונה ויהיה הבכור מצד הצדק והיורש.

וימלאו ימיה ללדת וכו' (כה, כד) ממה דאיתא בגמ' (נדה ל) שמלאך מלמד תורה כשנמצאים במעי אמם, ובכל זאת היה יעקב מפרכס לצאת כי עדיף לא להיות בקרבת רשע אם ע"י ההתרחקות צריכים לותר על למוד עם מלאך.

ויעקב איש תם יושב אהלים (כה, כז) איש תם הכוונה כמו איש נעמי (רות א, ג) היינו הבעל של נעמי, כך איש תם פירושו בעל של התמימות, שהוא בעל הבית על התמימות ויודע מתי יש להשתמש בה ומתי לא... (החוזה מלובלין זצ"ל)

ויעקב איש תם יושב אהלים (כה, כז) אהלים הוה בלשון רבים יעקב אבינו היה איש וצדיק ותמים בין בהיותו בבית המדרש ובין בהיותו בביתו, בין בלכתו בין האנשים בכל מקום נהג בתמימותו באופן שווה. (תפארת שלמה)

ונתתי לזרעך את כל הארצות האל והתברכו בזרעך כל גויי הארץ (כו, ד) ונתתי לזרעך את כל הארצות הא-ל היינו את ארץ ישראל ואז מכוחה והתברכו בזרעך כל גויי הארץ היינו כח ושפע של כל הארצות מההשפעה שבארץ.

ויזרע יצחק בארץ ההיא (כו, יב) פירוש ויזרע יצחק לצדקה בארץ ההיא, נראה שיש בכך הוראה למעשה כאשר נעשה לו גם וניצול תיכף מפרישים ממון לצדקה כמו שעשה יצחק כשניצול מאבימלך. (מתוך תרגום יונתן)

ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא וכו' (כו, יב) אמרו חז"ל (מגילה ו) אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמן לא יגעתי ומצאתי אל תאמן. יגעתי ומצאתי תאמן שעל האדם לידע אפילו אם יגע הרבה לא מגיע לו שום דבר ואם זכה לקבל הרי הוא מציאה בלבד, מברכת שמים. (חידושי הרי"ם)

וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו (כו, יח) מהבארות אפשר ללמוד דרך בעבודת ה' בתחילה חפרו באר ולא הצליחו ונקרא שמה עשק חפרו שוב ולא הצליחו ונקרא שמה שטנה. אח"כ חפרו והצליחו ואז באו לבחינת רחובות. כן בתלמוד תורה אפילו שבתחילה אינו רואה הצלחה אפילו כמה פעמים אין לו להתייאש מפני שאם ימשיך ויתמיד בסוף יצליח (ג.ב. מהגמ' בחולין דף כד משמע שיש לשנן חמש פעמים וי"א שלש).

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

